

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 562/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU – JUDr. STANISLAV KAŠČÁK, s. r. o., 1. mája 1246, Vranov nad Topľou, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Stanislav Kaščák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 39/2019 z 22. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 39/2019 z 22. apríla 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) domáhal zaplatenia sumy 1 000 € z titulu náhrady škody proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“).

3. Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 11 Cb 103/2011 z 27. novembra 2017 tak, že žalobu zamietol. Pred vydaním rozsudku okresného súdu sťažovateľ navrhol zmenu žaloby tak, aby okresný súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 200 000 €. Okresný súd uznesením z 27. marca 2017 návrh na zmenu žaloby zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 7 Cob 44/2018 z 25. septembra 2018 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 22. apríla 2020 tak, že dovolanie odmietol ako neprípustné s tým, že išlo o tzv. bagateľnú vec, keďže hodnota predmetu konania nepresahovala desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom „Sťažovateľ nesúhlasí s rozhodnutím dovolacieho súdu, považuje ho za nesprávne.“

4. Sťažovateľ poukazuje na to, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nespomenul postup okresného súdu, ktorý uznesením z 27. marca 2017 zamietol jeho návrh na zmenu žaloby. Ak by okresný súd vyhovel návrhu na zmenu žaloby, právny záver o tzv. bagateľnej veci by nikdy nevznikol. Sťažovateľ zmenu žaloby navrhoval po tom, ako mal „*možnosť prvýkrát v konaní pred súdom prvej inštancie preskúmať prvé relevantné číselné ekonomické údaje od žalovaného... Z prvého listinného číselného ekonomického údaje od žalovaného predloženého v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že predbežná škoda spôsobená neodbornou starostlivosťou spoločníka a konateľa (žalovaného) za účtovné obdobie 2010, je podľa odhadu žalobcu stanovená na sumu 200.000,- Eur. Lenže súd prvej inštancie zmenu žaloby nepripustil. Voči jeho uzneseniu nebolo prípustné odvolanie. Iba rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemal sťažovateľ možnosť pokračovať v začatom súdnom konaní...“.*

5. Sťažovateľ tiež uvádza, že okresný súd zamietol žalobu podanú v roku 2011 v roku 2017, t. j. po šiestich rokoch, z dôvodu, že sťažovateľ nemal aktívnu vecnú legitimitáciu na jej podanie, pritom dovtedy s ním okresný súd konal, vykonával pojednávania a dokazovanie. Podľa sťažovateľa sa „*vynára otázka možnosti všeobecných súdov samostatne si určovať, ktoré konania budú (s ohľadom na hodnotu uplatňovaného peňažného plnenia) vylúčené z možnosti preskúmania v dovolacom konaní, a to tak že súd jednoducho bez možnosti preskúmania jeho rozhodnutia v odvolacom konaní nepripustí zmenu žaloby, ktorú účastník konania riadne a logicky uplatní v priebehu konania.*“.

6. Vzhľadom na to, že predmetný prípad je „*podstatne rozporuplný*“, sťažovateľ vytyka krajskému súdu aj tú skutočnosť, že na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie.

7. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu v bodoch 23 a 24 jeho rozsudku, podľa ktorého sťažovateľ uplatňoval vo vlastnom mene nárok na náhradu škody proti žalovanému ako [REDACTED] (ďalej aj „spoločnosť“). Poukazuje na to, že v žalobe bol označený menom a priezviskom „*s dodatkom: ako* [REDACTED]

Znamená to, že sťažovateľ od počiatku nepodával žalobu vo svojom mene, ale v mene obchodnej spoločnosti, ktorej bol v tom čase (v čase podania žaloby) spoločníkom.“.

Krajský súd v tomto smere odkázal aj na právny záver okresného súdu v rozsudku z 27. novembra 2017.

8. Sťažovateľ argumentuje, že žalobu podal v mene spoločnosti, ktorá takto bola sporovou stranou v predmetnom konaní a bola zároveň subjektom, ktorému škoda vznikla. Pokiaľ okresný súd alebo krajský súd mali pochybnosti o úplnosti označenia účastníka konania, mohli vyzvať sťažovateľa na odstránenie tejto vady žaloby tak, ako to predpokladal § 43 Občianskeho súdneho poriadku alebo ako to predpokladá § 128 a § 129 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa sťažovateľa je v rozpore so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, „aby súd prvej inštancie viedol 6 rokov konanie so subjektom, ktorý nemá aktívnu vecnú legitímáciu na podanie žaloby...“

Aj toto predstavuje pochybenie súdov, na ktoré sa sťažovateľ pri podaní tejto ústavnej sťažnosti odkazuje a označuje ho zároveň aj za dôvod na vyhovenie podanej sťažnosti.“.

9. Krajský súd tiež poukázal na právny záver okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľ stratil aktívnu vecnú legitímáciu, keďže rozsudkom okresného súdu sp. zn. 10 Cb 64/2009 bola zrušená jeho účasť v spoločnosti. Vzhľadom na to, že už nie je spoločníkom spoločnosti, nemá aktívnu vecnú legitímáciu na vystupovanie v predmetnom konaní v mene spoločnosti. Sťažovateľ s týmto právnym názorom nesúhlasí. Podľa sťažovateľa krajský súd a ani okresný súd nezohľadnili, za akých okolností a akým spôsobom prestal byť spoločníkom spoločnosti. Okresný súd rozhodol podľa § 148 ods. 1 Obchodného zákonníka tak, že od sťažovateľa nebolo ďalej možné spravodlivo požadovať, aby v spoločnosti zotrval, „pretože dochádzalo k porušovaniu a popieraníu jeho práv (ako spoločníka spoločnosti)... sťažovateľ nepreviedol zmluvne svoj obchodný podiel, ani sa ho nevzdal, ale súd zrušil jeho účasť v spoločnosti...“.

10. Uvedený právny názor môže mať podľa sťažovateľa veľmi vážne implikácie. Spoločník, ktorého práva sú porušované takým závažným spôsobom, že to vytvára dôvod na súdne zrušenie jeho účasti v spoločnosti, musí zotrvať v tejto spoločnosti, ak chce uplatniť v mene spoločností nárok na náhradu škody proti konateľovi, ktorý je zároveň tým spoločníkom, ktorý porušuje jeho práva. Obdobne by sa mohol spoločník – konateľ, ktorý by cielene porušoval práva druhého spoločníka a spôsobil by spoločnosti škodu, v prípade iniciovania konania o náhradu škody týmto spoločníkom súdne domáhať vylúčenia spoločníka – žalobcu zo spoločnosti. V prípade úspechu by vylúčený spoločník – žalobca stratil aktívnu vecnú legitimáciu. Napokon začatím konania o vylúčenie spoločníka by žalovaný spoločník mohol dosiahnuť prerušenie konania o náhradu škody. Takéto implikácie vyplývajúce z právneho názoru prijatého v predmetnom konaní podľa sťažovateľa nemožno považovať za zákonné.

11. Podľa sťažovateľa je rozhodujúce, že žalobu podal v mene a na účet spoločnosti v čase, keď bol jej spoločníkom, pričom žalované obdobie je rok 2010, t. j. obdobie, keď bol spoločníkom.

12. Právny názor týkajúci sa zmeny faktického postavenia žalobcu spôsobujúci stratu aktívnej vecnej legitimácie by mal závažné dôsledky v iných konaniach – napr. proti zamestnancovi, ktorý sa ešte ako zamestnanec domáha proti zamestnávateľovi náhrady mzdy, advokátovi, ktorý sa domáha nevyplatenej odmeny proti klientovi, živnostníkovi, ktorý sa súdi so zákazníkom za nevyplatený tovar, prípadne členovi družstva, ktorý sa domáha vyslovenia neplatnosti uznesenia členskej schôdze. Strata príslušného statusu u týchto žalobcov by mala viesť – v zmysle prijatého právneho názoru – k strate ich aktívnej vecnej legitimácie, ktorú v čase podania žaloby nepochybne mali.

13. Samotný Civilný sporový poriadok nepozná inštitút straty aktívnej vecnej legitimácie. Môže dôjsť k zmene účastníkov konania v zmysle § 80 CSP, ak nastala skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná. V prerokúvanej veci o takýto prípad zjavne nejde.

14. Sťažovateľ poukazuje tiež na to, že konajúce súdy odmietali nariadiť znalecké dokazovanie na účely preskúmania účtovníctva spoločnosti, hoci to počas celého konania navrhoval. Sťažovateľ *„presne definoval ktoré účtovné položky a operácie (so spriaznenými osobami žalovaného konateľa) je potrebné preskúmať a aké dôkazy z tohto dokazovania budú zabezpečené... Práve preto sťažovateľ ani nemal k dispozícii tie dôkazy, ktoré potreboval na jasné preukázanie ním tvrdených skutočností. Súd prvej inštancie najprv uložil žalovanému predložiť žalobcom (sťažovateľom) požadované podklady, napokon však z toho ustúpil a žiadne znalecké dokazovanie nenariadil. Ak teda všeobecné súdy vyčítali žalobcovi, že nepreukázal vznik škody z účtovníctva spoločnosti... a samé všeobecné súdy neumožnili (bez logického vysvetlenia) doplnenie dokazovania v tomto ohľade, tak poškodili práva sťažovateľa (žalobcu), ktoré mu zákon aj Ústava SR garantujú.“*

15. Sťažovateľ napokon uvádza:

„V týchto všetkých vyššie pomenovaných chybných záveroch dovolacieho súdu nachádza sťažovateľ dôvody pre vyhovie tejto ústavnej sťažnosti, nakoľko podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, kvôli nesprávnemu právnemu posúdeniu veci dovolacím súdom, ktorý sa odmietol zaoberať pochybeniami na strane odvolacieho súdu, ktorý prevzal rovnaké nesprávne právne posúdenie vykonané súdom prvej inštancie.“

16. Sťažovateľ na záver svojej ústavnej sťažnosti uvádza, že spoločnosť bola zaviazaná zaplatiť Finančnej správe Slovenskej republiky (ďalej len „finančná správa“) sumu 307 000 €, keď zrejme chybne plnila svoje daňové povinnosti. Za tento následok je zodpovedný žalovaný (konateľ spoločnosti). Podľa poznatkov sťažovateľa dorubená daň súvisí s tým obdobím, za ktoré sa sťažovateľ domáhal náhrady škody. Sťažovateľ navrhoval doplniť dokazovanie o zistenie rozhodných skutočností a doplnenie právoplatných rozhodnutí finančnej správy aj dovolaciemu súdu, ktorý sa týmito podstatnými skutočnosťami nezaoberal.

17. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Najvyšší súd SR uznesením č. k. 1 Obdo/39/2019 zo dňa 22. 4. 2020 porušil:

a) článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

b) článok 6 ods. 1 prvú vetu Dohovoru... v spojení s článkom 1 ods. 2 a článkom 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky...

a) zrušil uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Obdo/39/2019 zo dňa 22. 4. 2020, ako aj s ním súvisiace a tomuto rozhodnutiu predchádzajúce rozhodnutia, a to rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. 9. 2018, č. k. 7 Cob/44/2018-369 a rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 27. 11. 2017, č. k. 11 Cb/103/2011-314,

b) vrátil vec Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie s právnym názorom, že k vydaniu uznesenia Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Obdo/39/2019 zo dňa 22. 4. 2020 došlo v rozpore s Ústavou SR,

c) prikázal, aby Najvyšší súd SR obnovil stav pred porušením sťažovateľovho základného práva,

d) priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v tomto konaní...“

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

18. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

19. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

20. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

21. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

23. Podľa čl. 7 ods. 5 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

24. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

26. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

27. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K vymedzeniu predmetu konania

28. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

29. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom. Zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom teda je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petitu), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, t. j. takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

30. Vo svojej judikatúre ústavný súd stabilne konštatuje, že text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia ústavnej sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 166/2019).

31. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 39/2019 z 22. apríla 2020. Navrhuje, aby ústavný súd zrušil „uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Obdo/39/2019 zo dňa 22. 4. 2020, ako aj s ním súvisiace

a tomuto rozhodnutiu predchádzajúce rozhodnutia, a to rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. 9. 2018, č. k. 7Cob/44/2018-369 a rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 27. 11. 2017, č. k. 11 Cb/103/2011-314“, a zároveň, aby „vrátil vec Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie...“ a aby „prikázal, aby Najvyšší súd SR obnovil stav pred porušením sťažovateľovho základného práva“.

32. V záhlaví ústavnej sťažnosti označil sťažovateľ subjekt, proti ktorému smeruje ústavná sťažnosť takto: „*Odporca: Slovenská republika – Najvyšší súd SR*“ V odôvodnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ vymedzuje aj námietky proti právnym názorom okresného súdu a krajského súdu, uvádza však, že ústavnú sťažnosť podáva „*proti označenému uzneseniu Najvyššieho súdu SR*“ (porovnaj s. 2 ústavnej sťažnosti), a tiež na záver svojej argumentácie uvádza, že vo „*všetkých vyššie pomenovaných chybných záveroch dovolacieho súdu nachádza sťažovateľ dôvody pre vyhovenie tejto ústavnej sťažnosti*“ (porovnaj s. 8 ústavnej sťažnosti).

33. Vychádzajúc zo znenia petitu ústavnej sťažnosti, ktoré je jednoznačné v označení subjektu, proti ktorému smeruje, a napriek protirečivosti jeho znenia v tom, že sťažovateľ žiada popri napadnutom uznesení najvyššieho súdu zrušiť aj špecifikované rozsudky okresného súdu a krajského súdu a pritom žiada vec vrátiť najvyššiemu súdu, vychádzajúc aj z jednoznačného označenia subjektu, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, v záhlaví ústavnej sťažnosti a z jednoznačných formulácií v odôvodnení ústavnej sťažnosti o porušovateľovi označených práv a článkov a osobitne aj vzhľadom na zastúpenie sťažovateľa kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 39/2019 z 22. apríla 2020.

34. Sťažovateľ bol v záhlaví ústavnej sťažnosti označený menom, priezviskom, dátumom narodenia, adresou bydliska a štátnou príslušnosťou: „**[REDAKOVANÉ]**, **[REDAKOVANÉ]** bytom **[REDAKOVANÉ]** štátny občan SR“
K tomuto vymedzeniu bol pripojený dodatok „*v mene a na účet* **[REDAKOVANÉ]**“

n/T, s. r. o.“. Obdobne v plnomocenstve, ktorým sťažovateľ splnomocnil právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, bol splnomociteľ vymedzený menom, priezviskom, dátumom narodenia a adresou bydliska – identickými ako v záhlaví ústavnej sťažnosti.

35. Predmetné vymedzenie toho, kto podáva ústavnú sťažnosť, jednoznačne identifikuje sťažovateľa ako fyzickú osobu v zmysle § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na jednoznačné vymedzenie sťažovateľa ako fyzickej osoby v záhlaví ústavnej sťažnosti a v plnomocenstve ústavný súd považoval za sťažovateľa fyzickú osobu, ktorá bola vymedzená špecifikovanými údajmi v záhlaví ústavnej sťažnosti. [REDACTED], nebola v záhlaví ústavnej sťažnosti identifikovaná jednoznačne – absentovalo uvedenie sídla a identifikačného čísla. Obdobne táto obchodná spoločnosť nepredložila plnomocenstvo na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Z týchto dôvodov ústavný súd nepovažoval túto obchodnú spoločnosť za sťažovateľa, t. j. toho, kto podáva predmetnú ústavnú sťažnosť. Vzhľadom na jednoznačnú identifikáciu sťažovateľa ako fyzickej osoby a na zastúpenie tohto sťažovateľa advokátom ústavný súd nepovažoval za potrebné odstraňovať prípadné vady ústavnej sťažnosti týkajúce sa identifikácie subjektu, ktorý ústavnú sťažnosť podáva.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 22. apríla 2020

36. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vymedzil obsah odôvodnenia rozsudku okresného súdu a tiež rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu, poukázal na dovoláciu argumentáciu sťažovateľa a na vyjadrenie žalovaného a taktiež na osobitnú povahu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Následne zdôraznil, že úspešné uplatnenie dovolania je podmienené „(primárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následne (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu je, že dovolanie je aj opodstatnené.“. Vychádzajúc z týchto skutočností, najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ namietal dovolacie

vady podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Skúmal prípustnosť dovolania, pričom poukázal na to, že prípustnosť dovolania je limitovaná § 421 ods. 2 CSP a taktiež § 422 ods. 1 písm. a) a § 422 ods. 2 CSP. Najvyšší súd následne uviedol:

„16. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je obmedzená nielen ustanovením § 421 ods. 2 CSP ale aj ustanovením § 422 CSP. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je dovolanie neprípustné v tzv. bagatelných veciach. Skutočnosť, či ide o bagatelnú vec je limitovaná predmetom konkrétneho konania, teda tým, o čo strane v tej ktorej posudzovanej veci ide (II. ÚS 165/2017, III. ÚS 885/2016, I. ÚS 218/2017). Ak sa jedná o bagatelnú vec, dovolací súd dovolanie odmietne bez toho, aby skúmal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie).

17. V rozhodovanej právnej veci sa žalobca domáha zaplatenia peňažného plnenia v sume 1.000 €. Minimálna mzda ku dňu začatia konania (9. december 2011) predstavovala podľa nariadenia vlády č. 408/2010 Z. z. sumu 317 €. Dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade ide o bagatelnú vec, keďže nie je splnená podmienka uvedená v ustanovení § 422 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorej pre prípustnosť dovolania, podaného podľa § 421 ods. 1 CSP, musí výška dovolateľom žiadaného peňažného plnenia preyšovať desaťnásobok minimálnej mzdy ku dňu začatia konania a v danom prípade uplatnený nárok – náhrada škody v sume 1.000 €, je nižší ako desaťnásobok minimálnej mzdy ku dňu 9. decembru 2011, t. j. 3.170 €.“

37. Následne najvyšší súd skúmal opodstatnenosť sťažovateľových námietok, ktoré mali zakladať dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pričom uviedol, že okresný súd a ani krajský súd «nepochybili, keď postupom podľa 43 OSP a § 128 a 129 CSP nevyzývali žalobcu na odstránenie vady žaloby, ktorou malo byť nepresné označenie žalobcu. Dovolací súd, zhodne s konajúcimi súdmi, je toho názoru, že žalobca je v žalobe a to vyhotovenej právny zástupcom, označený spôsobom, ktorý nevyvoláva pochybnosti o tom, že žalobcom je fyzická osoba [REDAKOVANÉ], riadne označená menom, priezviskom, bydliskom a štátnou príslušnosťou. Na tom, že nárok na náhradu škody uplatnil [REDAKOVANÉ] nemení nič ani doplnok pridaný k označeniu žalobcu v žalobe - „ako [REDAKOVANÉ] konkretizujúci právne

postavenie fyzickej osoby v spoločnosti, keď táto nebola označená spôsobom, aký vyžadoval v čase podania žaloby účinný Občiansky súdny poriadok (§ 79 ods. 1) pre prípad, že účastníkom mala byť právnická osoba. Skutočnosť, že žalobu podal [REDAKOVANÉ] vo svojom mene potvrdzuje aj k žalobe pripojené plnomocenstvo zo dňa 1. mája 2008, udelené fyzickou osobou [REDAKOVANÉ], s uvedením dátumu narodenia, bydliska, ktorý výslovne splnomocňuje právneho zástupcu, aby ho zastupoval a konal v jeho mene. Aj podľa názoru dovolacieho súdu bol žalobca označený presne a úplne a preto súdy nepochybili, keď ho nevyžývali na upresnenie nepresného označenia.

22. Za dôvodnú nepovažoval dovolací súd ani ďalšiu námietku žalobcu, že odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivý proces, keď na prejednanie ním podaného odvolania nenariadil pojednávanie. Z citovaného ustanovenia 385 ods. 1 CSP vyplýva, že odvolací súd tak nie je povinný urobiť v každom prípade, ale iba vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem, o prípad ktorý nešlo v prejednávanej právnej veci. So zreteľom na uvedené ustanoveniu 385 ods. 1 CSP zodpovedal postup súdu, ktorý o žalobcom podanom odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania.».

38. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 22. apríla 2020 dospel k záveru, že právne závery najvyššieho súdu vo vzťahu k odmietnutiu dovolania ako neprípustného – osobitne čo sa týka limitácie podať dovolanie v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) a § 422 ods. 2 CSP a nenaplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP – sú logické, rešpektujú účel vo veci aplikovaných právnych noriem. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je dostatočným podkladom pre výrok, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, preto právne závery najvyššieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a ani arbitrárne, a tak sú ústavne akceptovateľné.

39. Právny záver najvyššieho súdu o tom, že vzhľadom na predmet konania išlo o tzv. bagateľnú vec, kde je vylúčená možnosť podať dovolanie, ústavný súd nepovažuje za arbitrárny. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že okresný súd nepripustil návrh na zmenu žaloby, keď žiadal zmeniť uplatňovanú sumu z hodnoty 1 000 € na sumu 200 000 €, ústavný súd – vychádzajúc z obsahu dovolania tak, ako bolo vymedzené v obsahu napadnutého

uznesenia najvyššieho súdu (keďže sťažovateľ priamo svoje dovolanie ústavnému súdu nedoručil, pozn.) – poukazuje na to, že sťažovateľ túto námietku – t. j. nevyhovenie návrhu na zmenu žaloby – neuplatnil v dovolaní. Táto skutočnosť sama osebe vylučuje, aby takúto námietku sťažovateľ prvýkrát uplatnil v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd v tomto smere tiež konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietol len samotné nevyhovenie návrhu na zmenu žaloby, neargumentoval tým, že okresný súd pri rozhodovaní o návrhu na zmenu žaloby postupoval arbitrárne (svojvoľne), resp. že neboli splnené podmienky pre nevyhovenie návrhu na zmenu žaloby v zmysle § 143 CSP. Z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku pritom vyplýva, že žalobca môže meniť žalobu so súhlasom súdu (§ 139 CSP), zmena žaloby je podmienená rozhodnutím súdu o jej prípustnosti a § 143 CSP ustanovuje podmienky, za ktorých konajúci súd nepripustí zmenu žaloby. Samotné rozhodnutie okresného súdu o nepripustení zmeny žaloby v prípade sťažovateľa neindikuje porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, hoci jeho dôsledkom bola neprípustnosť dovolania v dôsledku uplatnenia majetkového cenzu.

40. Právny záver najvyššieho súdu o tom, že žalobu podal sťažovateľ ako fyzická osoba, a teda ako osoba bez aktívnej vecnej legitímácie, ústavný súd nepovažuje za arbitrárny. Najvyšší súd poukázal na vymedzenie žalobcu v žalobe a taktiež na obsah splnomocnenia, v ktorom sťažovateľ splnomocnil právneho zástupcu na zastupovanie. Z týchto dokumentov mala vyplynúť jednoznačná identifikácia sťažovateľa ako fyzickej osoby, na základe čoho dospel najvyšší súd k záveru, že žalobu podal sťažovateľ ako fyzická osoba – spoločník spoločnosti. Vzhľadom na jednoznačné vymedzenie sťažovateľa v žalobe nebol dôvod na odstraňovanie vád žaloby. Právny názor najvyššieho súdu je zrozumiteľne a konzistentne odôvodnený a je bez vnútorných protirečení. Uvedený právny záver vyjadruje jedno z možných a ústavne akceptovateľných právnych posúdení predmetnej skutkovej situácie týkajúcej sa označenia strany sporu a jeho aktívnej vecnej legitímácie. Skutočnosť, že okresný súd tento právny záver sformuloval šesť rokov po začatí konania, indikuje síce neefektívnosť postupu okresného súdu, nie však automaticky aj arbitrárnosť (svojvôľu).

41. Otázka zachovania aktívnej vecnej legitímácie spoločníka uplatňujúceho nárok na náhradu škody podľa § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktorý v priebehu súdneho konania prestal byť spoločníkom spoločnosti, je v právnych poriadkoch jednotlivých štátov a v judikatúre súdov riešená rozdielne. Strata aktívnej vecnej legitímácie v prípade zániku účasti spoločníka v spoločnosti je jedným z riešení takejto situácie (pre bližšiu diskusiu porovnaj napr. GREGOROVÁ ŠIRICOVÁ, Ľ. Žaloba spoločníka v mene spoločnosti voči štatutárnemu orgánu (actio pro socio) – Prvá časť. In: *Právny obzor*. 2016, 99, č. 5, s. 378 – 400, osobitne časť 2.1.4. Zmeny v osobe spoločníka, pozn.).

42. Ústavný súd takto nezistil skutočnosti, ktoré by indikovali možnosť vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. V tomto smere ústavný súd zdôrazňuje, že z jeho judikatúry vyplýva právny názor, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

43. Sťažovateľ bližšie neodôvodnil porušenie čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy. V prerokúvanom prípade sťažovateľ namietal porušenie týchto článkov ústavy v spojení s porušením dohovoru – osobitne garancií, ktoré vyplývajú z práva na spravodlivé súdne konanie zakotveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v tejto súvislosti nemožno uvažovať ani o porušení čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy.

44. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

45. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu